

A MUNKA

Gyermekek és könyv.

Irt: Gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter

Szembe szokták állítani a meg-
levő közgazdasági válságot a kul-
turpolitikával. En nagy örömmel
konstatálom, hogy kulturális válság
nincs, és kérdezem: enyhébb lenne-
e a közgazdasági válság és jobb
lenne-e a magyar nemzet helyzete
akkor, ha a közgazdasági válság
még kulturális válság is lenne? Mert
mekkora az az összeg, amelyet a
kultusztárcától el lehetne venni? Azt
hiszem, négy-öt millió az, ami
nincs lerögzítve. Kérdezem ha ezt
az összeget közgazdasági célokra
fordítanánk, lehetne-e azzal a négy
öt millió pengővel csak egy szem-
nyivel is enyhíteni a közgazdasági
válságot? Bizonyára nem! Ellenben
az lenne az eredmény, hogy meg-
kapnánk a közgazdasági válság
mellé a kulturális válságot is. És
hogyan ez nincs, ezt első sorban mun-
katársaimnak köszönhetem és itt ér-
tem a kultuszminisztérium főtisztvi-
selőit és érdemes tisztikarát; és Ma-
gyarország mindenemű oktatósze-
mélyzetét, kezdve az ovónőtől fel
az egyetemi tanárig. Harmonikus
erőfeszítés hozta ezt az állapotot
létre, hogy itt közgazdasági válság
nincs, de erőteljes fejlődés van.

Mi az a két tényező, amelyik
fokmérője annak, hogy a kulturális
haladás utján vagyunk? A magyar
gyermek és a könyv.

Remélhetőleg ennek az építési
kampánynak a során — értem ez
alatt a késő őszi — minden bi-
zonnyal meg fogjuk építeni az 5000
népoktatási objectumot és ennek
révén el tudjuk érni azt, hogy bár
az 1929/30-iki tanévben 91.000-rel
az 1930/31-iki tanévre 72.000-rel
szökik fel a mindennapi tanköte-
lek száma, mégis képesek leszünk
és vagyunk ezeket az iskolába be-

fogadni és így a tankötelesek be-
sokszorozásának Magyarországon, hála
Istennek, már csak a múlt keserű
emlékei közé tartozik és nem va-
lóság.

Ha ezt el tudjuk érni a ma-
gyar gyermekekkel, a magyar nép-
iskolásokkal, akkor szeretnék pár
sort írni a magyar könyvről is, ami
minden esetre a kulturának a fok-
mérője. Erdélyi prelátus, a Szent
István Társulat ügyvezető igazgatója,
a kiadók kongresszusán tartott na-
gyon figyelemreméltó beszédében
megállapította, hogy az utolsó bé-
keévkben, 1913-ban megjelent Ma-
gyarországon 2377, 1927-ben pedig
4424 könyv.

Ezek a számok azonban igazi
jelentőséget csak akkor nyernek, ha
összehasonlítjuk ezt azzal, hogy mi
a könyv sorsa a világ nagy nemze-
teinél. A legtöbb még nem érte el
a békebeli állapotot. Olaszországban
az utolsó békeévkben, 1913-ban meg-
jelent 10.034 kötet, 1927-ben pedig
csak 6533 kötet könyve. Ameriká-
ban 12.233, most csak 10.153, Bel-
giumban 3.245, most 2. 209. Né-
metországban, mely a könyvkiadás
hazája, a békeben megjelent 35.078
most 31.026, Dániában 3.635 he-
lyett 3.230, Spanyolországban 2.436
helyett 2. 374 könyv jelent meg.
Anglia könyvtermelése már aktív, a
békelétszám melletti 12.379 könyv
helyett 13. 810 könyv jelent meg.
Franciaországban 10.758 helyett
11.922, hollandiában 3.831 helyett
6.103 és végül Magyarországon
2377 helyett a már említett 3.324
könyv jelent meg.

Ez azt jelenti, hogy míg olasz-
ország könyvtermelése 35, Belgiumé
28, Amerikáé 20, Németországé és
Dániáé 10, Spanyolországé 5 %-al

esett és míg Franciaország könyv-
termelése 10, Angliáé 11 százalé-
kal emelkedett addig két kicsiny
ország könyvtermelése hatalmasan
előugrott, Hollandiáé 60 százalékkal
és Magyarorszáé 85 százalékkal
emelkedett. Ez megcáfolja azt, hogy
Magyarországon csak szellemi terme-
lők vannak és fogyasztók nincsen-
nek. Ez a legragyogóbb bizonyíték
annak, hogy ebben az országban
erőteljes kulturális akció nyomán,
igen eleven művelődési élet van,

ami a könyvek nagyobb számának
kiadásában nyer kifejezést.

En azt hiszem, hogy ezzel a
két adattal, a magyar gyermekről
és a magyar könyvről, beigazoltam
hogy ebben az országban nincs kul-
turális válság, és én azt hiszem,
minden józan embernek be kell lát-
nia, hogy ez nincs magától, mert
amint van közgazdasági válság ép
ugy megeshetett volna, hogy lett
volna kulturális válság is.

Salgótarján augusztusa.

Augusztus elsején itt csavarogtak
Moszkva kiküldöttjei. Ha nem is termé-
szetes nagyságukban, de néhány első-
rőpirat alakjában. Megpróbálták láng-
lobbantani a mindig izzó szenvedélyeket.
Felhasználták lelkiismeretlenül a bányá-
munkás és munkaadó bányatársulat kö-
zötti ellentéteket, hogy a gyűlöletérzés-
ből gyűlöletet varázsoljanak elő.
A nyomor kétségbeesett sürgetését próbálták
kenyérforradalomra fokozni.

Moszkva dolgozott. Az egész vi-
lágra bejelentette vörös, kommunista
1-ét, elveikért meghaló kommunforradal-
márokkal, gyorsan ömlő vérpatakokkal,
polgári államok bukásával. Ezt a nagy
pénzü és igen sokat akaró, vagy talán
a hívőknek sokat ígérő programot ha-
totába fullasztotta a legtöbb állam mun-
kás és polgári társadalma. Kinevelték
ezt a nagy dobbal oly igen nagyra re-
klámozott „világforradalmat”, csak talán
Magyarország egy zugában Salgótarján
tözsomszédságában volt eredménye az
ifjú munkások számára nyomott és szét-
szórt szegénylapoknak. Baglyasaján nem
szállott le a bányába 350 bányász.

A Népszava természetesen azonnal
talál magyarázatot és védelmet azon cso-
port részére, amelynek legidősebb veze-
tőségi tagja 26 éves. Természetesen a
tüntetésnek, vagy augusztusi sztrejknak
— nem tudjuk minek nevezni — csakis
az volt az oka, hogy a két-három hetes
szakszervezeti beadványra válasz nem
érkezett a bányagazgatóságtól s erre,
pont augusztus 1-én kellett választ kiero-
szakolni! Ehhez csatlakozik a Népszava
szerint az a tény, hogy állítólag nem
engedték a „békés” tömeget a bányá-
igazgatóság elé felvonulni, amely az em-
lékeztetből előhúzott követelések azon-

nali teljesítését a tömeghatással próbálta
volna kieroszakolni. Ha még ez sem
volna elég, ott volt egy csendőrtiszt-
helyettes véletlenül eldördült fegyvere,
amely természetesen senkiben sem tett
kárt, avagy a bányakapitányság állítólagos
telefonbeszélgetése — mind-mind
alkalmasak voltak arra, hogy az augusztus
1-i részletes munkabeszüntetést Népszava-
ék meg tudják magyarázni! Lelketlen
munkaadó, igazságtalan munkabíráskodás,
csendőrköl, milyen jól jött mindez ősz-
hogy augusztus elsejének gyöngye vörös
próbálkozásait az államhatalom elleni ki-
használásra, a munkabíráskodás tekintély-
rombolására s nem utolsósorban arra
használja fel, hogy a munkásságot a régi
„bevált” szakszervezetekbe tömörítse.

Bámulatos érzéke van Népszava-
nak a tullicitálásban. Ha észreveszik,
hogy valamelyik párt, vagy alakulat kö-
vetelésekben tulment az ő programju-
kon, nosza követelnek még többet, még
lehetlenebbet, a fő, hogy a munkástö-
megek lássák, hogy csak egyetlen ut
van számukra: a szociáldemokrata szak-
szervezet, mert nem lehet olyan álma a
szegény munkásságnak, amit megne csil-
logtatnának, mint programpontra az
éhségtől lázban égő szemek előtt! Így
volt ez 1918, sőt 1919-ben Budapesten
és mindenütt, de így volt ez augusztus
elsején egy bányabejártnál is!

Megállapítjuk, hogy a szociál-
demokrata vezetés tudatosan, vagy tu-
datlanul, de mindenesetre élére állott
annak a kis csoportnak, amely csoport
nem bérkérdésből, nem munkaviszonyból
eredő okokból szüntette be tüntetően
augusztus 1-én a munkát, hanem mert
titkos, részben kinyomozott és letartózt-
tatott igazgatók s elszórt véresbetűjű röp-

„A MUNKA TÁRCÁJA”

VERSEK

Irt: Fekete Alfréd.

MONDJÁK...

Mondják, hogy egyre sápadtabb az arcom,
halkabb a léptem —
s mélyzőbb a beszédem...

Mondják, szeretek egyedül maradni
s lehuny szemekkel
beszélgetni a szellemekkel.

Mondják, hogy szeretem az erdőt
és hogy a csendjét halljam
gyakran rejtőzöm el a dalban.

Mondanak sokat gunyolódnak rajta...
Hisz mit se sejteth,
ki nem érezte csókját a végtelenség...

Csak akkor nyílik lelkem száz zsilipje,
ha elvonulhatok...
S kitör belőlem két karom kitérve:
Istenem de jó, hogy fiatal vagyok...

HIMFYNEK...

Mint az erdő lombórvénye,
suttog lágyan énnekem
— lelkem régi, dalos énje —
ha rólad emlékezem.
Dalaidnak halk fuvalma
lomb meséket simogat

s büszkeségem szent hatalma
ősi, komor hangot ad.
Minden csöndes énekemben
lelked tisztá lángja rebben
s úgy kereslek tégedet
mint művész a színeket...

Ugy-e te is úgy szerettél
mint én: késő, bus fiad?
Daloltad a Rózsakőnél
— sebzett árva, lelki rab —
„Téged látlak az egeknek
magas tiszta kékjében,
téged látlak a vizeknek
folydogáló tükrében...”
Ugy-e te is keseregél
s gyötrelmedben énekelél
mint én csengő dalokat...
...Ez mámorral csalogat.

Am tenéked boldog órák
adtak később száz gyönyört,
vérpíros szent lázak, rózsák
közt keserved összefórt.
Búd viharzó tengerének
boldogság a sírja...
Mondd, bánatban szebb az ének
vagy reményben bűvöl-e?...
És ki boldog e földtekén,
akit bánat, vagy kit remény
tart jármában cudarul,
mint egy gonosz bűsz nagyur?...

Ugy-e te is zene szárnyán
szálltál fel az egekig?
Hol keserved fellegárnyán

lelked lázak kergetik.
S míg megfürdesz harsonázva
kinod' tenger éjében
a dicsőség szivárványa
ragyog szemed kékjében.
Ó, vezess hát szent utadra
bus szerelnek égi rabja,
add nekem a lelkedet
s nagy boldog szerelmedet...

Reggel a parkban.

Már jött a reggel
kíváncsi, csacska fénysereggel.

En ott sétáltam a kavicsos uton,
ragyogott a nap, mint óriási buton.

Később Ő lassan szembejött velem,
körülsugotta Őt a szellő
s engem a szerelem...

Szemembe nézett
s talán nem is akarta: megigézett.

Összesimulva, csendben mentünk,
hallgattunk, hiszen zenélt szerelmünk.

Ő el akarta fojtani dobogó szíve nesztét,
s én nem csókolom meg az ajakát
csak remegő kezét...

Minden oly szép lett, mint egy álom
s egy rigó kezdte nászadalát fűgyülni
valami rejtett ágon...

Első financiális vállalkozásom.

Irt: Dr. Tóth Mátyás.

Kevesen tudják ebben a Mátraaljai
kis városban, oogy valamikor mint bűsz
laptulajdonos és teljhatalmu szerkesztő
milyen félelmetes trószát élén álltam. Sze-
rénytelenül elmondhatom, hogy óriási
befolyásomat mindig csak a köz érde-
kében érvényesítettem. Így pl. én voltam
annak az író hadjáratnak is a vezére,
amely a fűzfa poéták kiirtását tűzte ki
céljául. Ugyanis Gödöllőn boldogult diák
koromban egy időben annyira elszapo-
rodtak ezek a garázda elemek, hogy
minden kis leány ridiküljében több sze-
relmes vers is akadt. Sőt megtörtént,
hogy több költőtől is egyszerre. Ezt on-
nan tudom, mert én is udvaroltam egy
szőszkének s az egyik szerelmes verse-
ben odaigértem neki a csillagos eget.
Néhány napra rá, hogy újra találkoztunk
kellemetlen meglepetésben volt részem.
Egy riválisom rám licitált, mert mindezt
megtoldotta a nappal és a holddal.
Senki sem kételkedik abban, aki a női
állhatatosságot ismeri, hogy a kis hamis
el is pártolt tőlem. Ezért lovagiatlan
bosszút álltam. Az általam szerkesztett
„Diákélet” ekkor állt hatalmas tetőpont-
ján. Ekkor érte el a legmagasabb pél-
dányszámát, a tiszteletpéldányokkal együtt
13-at. Soha olyan jó meleg szobám nem

iratok hetek óta tartó izgatással ezt a tényt elősegítették. Ezen ténnyel pedig részesevé vált a készülő, de mindenütt nevesítéses részvétlenségbe süllyedt kommunista tüntetésnek. Azt azonban elérte, hogy csendőri jelentések, országos lapok s földalatti hírek Baglyasalja nevét, mint augusztus 1-ét felhasználót ország világ elé tárják. Azt pedig méginkább elérte, hogy a Kommunista Internacionálé egész biztosan úgy könyveli el fentiek mint agitációjának nyílt sikerét. Tehát itt van talaj. Rubelt, agitátorokat, zavargás rendezést erre a tájakra, mert ott kell ütni a vasat, ahol meglel Várhatjuk tehát a nap-nap utáni földalatti szervezkedést, izgatást, munkabeszűntetést, tüntetést s talán még többet is.

Távol áll tőlünk, hogy minden socialdemokrata szakszervezeti munkást megvádoljunk és felelőssé tegyünk a fentiekért, hiszen állandóan hangoztatjuk, hogy bármely csoportban vannak is magyar munkások, ha magyar vezetők vannak s elismerik a nagy nemzeti igazságok és összetartozandóságok jogosultságát, jogos törekvéseikben mindig számíthatnak rá. A vezetők taktikából, politikából elkövetett hibáját azonban ez esetben is nyíltan okulásul tartjuk városunk polgári és munkástársadalmá elé. Ha tényleg komolyan felelősségük tudatában helyesen próbáltak volna cselekedni a socialdemokrata kiküldöttek, úgy

a kritikus percben nem együtt kellett volna ordítani a farkasokkal, hanem nyíltan előállva figyelmeztetni a szenvédeyes embereket: Mi nem vagyunk kommunisták, mi a törvényes rend alapján állunk. Ne szüntessétek be a munkát, mert akkor mi is kommunistáknak látszanánk! A hat csendőri is jogosan védi parancsa szerint a közrendet s mert egy felfelé álló csőbe véletlenül becsúszik a töltény, ez nem vérengzési szándék és nem az államhatalom gyűlölete, mostoha bánásmódja a munkások iránt... De ez a pár szó nem hangzott el, sőt fordítva.

Hiába jó az idomulni tudás! A tömeg nyomása alatt jó revíziósnak lenni, de legott más híreket pengetett, ha Kun Béla megjelent s ha a tömeg hangulata úgy kívánja könnyen lehet a vörös mennyország hívévé is szegődni. Ebbe a gerinctelen szélfúvás szerinti munkáspolitikába fult bele már egyszer Salgótarján, semmi kedvünk még egyszer odajutni!

Aki velünk egy a polgári társadalmi berendezkedés a nemzeti iránytámasztásban, ne kerteljen, álljon mellénk, kéz kézbe küzdjünk a becsületes megélhetés előfeltételeiért, de aki ma is a kommunista internacionáléba szerelmes és vért emleget, sőt rohanva hozza a halált a polgárságra, annak a részére pedig csak a kiközösítés lehet egyetlen fegyver.

Sz. I.

Eltörlik-e a roznnyói egyházmegyét.

Hétről-hétre felbukkan egy-egy hír a sajtóban a roznnyói egyházmegye felosztásáról. E közleményeket rendszerint egyházellenes és sovíniszta csehszlovák körök sugallják, akiknek szíve vágyuk, hogy a püspökök és püspökségek létszámának csökkentésével az Egyház tekintélyét kisebbsítsék.

A roznnyói egyházmegye mögött másfél százados mult áll. E százötven év alatt szegény maradt ugyan anyagiakban, de lelki javakban annál gazdagabb lett. Ide csak azok jöttek papnak, akik nem a gondtalan megélhetést keresték az egyházi pályán, hanem igazi hivatással szegénységben is örömmel akarták az Urat szolgálni. Épen azért a roznnyói egyházmegye papsága mindenkor tiszta katolikus szellemben élt és gondolkodott. Ezt a nemes katolikus lelkiületet nem mételeyezte meg a politika még ma sem, mert hisz' alig akad egy-két pap, aki politikai „érdemeivel” igyekszik egyházi téren is előre törtetni.

Nemzetiségre nézve az egyházmegye papságának 90 százaléka magyar. Még ma is az a helyzet, hogy magyarlelkű emberek kénytelenek szlovák helyeken működni és tanu rá nem egy szlovák község, hogy hivatásukat becsületesen töltik be ott is.

Az Egyházmegye hiveinek nemzetiségi aránya 3:1 a magyarság javára, vagyis a hives egyharmadrésze szlovák, a többi magyar.

1925-ben az elárvult roznnyói püspöki székre Bubnics Mihályt nevezte ki Róma. A szlovák származású és nemzetét rajongva szerető püspök azonban nem politikai exponens lett Roznnyón, — ahogy bizonyos körök várták, hanem a kat. Egyháznak egy ideálisan gondolkozó s minden nemzetiséget egyforma szeretettel felkaroló főpapa.

Az eddig elmondottakból megértheti mindenki annak a lobbogó gyűlöletnek az okát, amellyel a roznnyói egyházmegye teldarabolását követelik. A püspök csak katolikus püspök, a hives nagyobb többsége magyar, a papság pedig sokkal egyházasabb gondolkozású, semhogy bármely nem katolikus párt uszályhordozójává váljék anyagi előnyök miatt. „Aki- ket nem lehet megvenni, azokat meg kell törni” — adták ki a jelszót, bizonyos körök és megkezdték a harcot az egyházmegye ellen.

Ezeket a tisztán katolikus ellenes és politikai szempontokat Rómatiszán látja s épen azért még ezeit nem hajlandó az egyházmegye felosztásába belemenni. A csehszlovák püspöki kar, pedig mérlegelve a felosztásból származó mérhetetlen lelki károkat, egyöntetűen állást foglalt a roznnyói egyházmegye fentartása mellett. Róma előtt a püspöki kar állásfoglalása bizonyára többet nyom a latban, mint egy tucat Benes s vele mindazok, akik őt hátulról tartják.

volt, mint akkor télen VIII-os gimnazista koromban. Futotta a kocsiszámra érkező kéziratokból. Mert fenti okból nem irgalmaztam egynek sem. Szigorú kritikám így lassankint elriasztotta a zugverselőket. Kevesbedett a lira a ridikülőkben, de jobban kezdtek tanulni a diákok. Mint egyetlen poetát, magamat hagytam meg csak. Működésem koronájaként elértem azt is, hogy hűtlen szerelmem viszázhódítommal az üstökössele.

Vagy a tíz órai lopások leleplezésében kié volt az oroszán rész ha nem az enyém? Mindnyájan tudjuk, hogy a jó zsíros tizórai milyen fogalom a diákok között. Többet ér és jobban esik mint egy elmaradt latin, vagy számtan óra. Pedig hát az sem utolsó dolog. Cereberuszként vigyázni is reá. Előfizetők közül kerültek ki a leggazdagabb tizórai tulajdonosok. Tizórait vettek, de az előfizetők díjakat nem fizették. Csoda-e, ha szerkesztő társaimmal merész tette határoztuk el magunkat. Arra, hogy természetben hajtsuk be a tartozást. Nehéz ügy volt, de megoldottuk, a következőképen. Én, vagy szerkesztőtársaim egyike hamis ürüggyel a tanár ur hívat stb. elválasztottuk a tizórait boldogtalan tulajdonosaiktól. S míg ők odajártak, egyik társunkkal elemeltük a staniszlikat. Így ment ez heteken keresztül, míg nem engem meg nem esaltak a főszerkesztő

helyettesek. Észrevettem u. i. hogy mindig vékonyabb a zsákmány. Nyomozni kezdtem utána. Csakhamar rájöttem, hogy farkas étvágyu kollégáim a legzsírosabb falatokban nem részesítettek. Nem is tagadhatták a szörnyű visszaélést, mert ők napról-napra gömbölyödtek, én pedig fogytam. Így történt, hogy a korrupciót kipusztítani eltökélt szándékommal lett. Le is lepleztem őket a legközelebbi számban. A vége szerkesztő válság lett, mert csak én maradtam a helyemen. Ünnepeket mint egy félelem és gáncsnélküli lovagot, Valami magas jövőről is rebesgettek, ahol én végezni fogom.

Ekkor voltam én laptulajdonos, fő-szerkesztő és kifutó egy személyben. Ment a litografálás mint a karikacsapás. Csak a pénz nem jött. Noha tandíjmentes voltam, szegény szüleimmel ebben az évben ötször fiztettem meg. Hiába az ingyenes munkaerő, papir, meg mi-egymás is kellett az üdvözüléshez. Többek között a kvártélyosnőm felemelte a lakbérémet — renetget villanyfogyasztás címén. — A mosónőm triplájáért mosott, mert a litográf ténázt szerinte külön vegyszerekkel kellett eltávolítani. Az előfizetők gyűjtésével minden héten egy lábbelit fogyasztottam. Tetemes kiadást jelentett az is, hogy lap megjelenés előtt a házi magyar dolgozatot mindig mással íratam. Így történt meg több-

Ugyancsak az egyházmegye fennmaradása érdekében szállott síkra a szlovák néppárt és az összes magyar pártok s reméljük, hogy maguk mellett találják ez ügyben a többi katolikus pártokat is.

Ez a jelenlegi helyzet. Egyelőre minden más híresztelés alaptalan. Az egyházmegye sorsa lsten kezében van, Róma nagyon jól tudja, hogy mily nagy katolikus érdek birta rá annak idején Mária Terézia királynőt a roznnyói püspökség megalapítására s ez a fontos érdek ma sem kisebbedett. Ha tehát valaha beleegyezne a felosztásba, akkor bizonyára csakis valami még nagyobb egyházi érdek bírhatná rá erre.

Azok, akik az egyházmegye sorsát szívükön viselik örök hálával tartoznak Bubnics Mihály püspöknek, aki fáradhatatlan kitartással küzd, jár-ke, utazik és minden lehetőt elkövet, hogy az egyházmegyét megmentse. Adja lsten, hogy sok fáradságát siker koronázza!

Hírek és különfélek

Szent István ünnepe. Budapesttel együtt az ország kereszténytársadalmá a hagyományos, sőt fokozottabb bensőséggel, fénnel üli meg ezen — ma már nemzeti ünnepet, amikor a magyar összetartás, magyar hit, magyar élniakarás nyilvánul meg olyan mértékben, aminőre felgyűl az egész világ, de különösen Európa. Most is nagy ünnepségek, kiállítások, felaru kedvezmény stb. várják a fővárosba rándulókat s a vidéki szem sok olyan szépségeket lát, amik a fővárosban lakók előtt is szokatlanok. — Mint értesülünk, városunkból ezidén is sokan készülnek Budapestre, de nem csoportosan, hanem külön-külön.

Személyi hír. Kiss István a dunáninneni ág. ev. egyházkerület püspöke vasárnap (18-án) d. u. fél 5 órakor városunkba érkezik. Az érkezésével kapcsolatos programot lapunk hírei között hozzuk.

Dr. Poboxyzny Róbert irodagazgató. Bubnics Mihály roznnyói püspök Dr. Poboxyzny Róbert pápai kamarás, püspöki titkár egyházmegyei irodagazgatóvá nevezte ki. Egy igazán apostoli lelkületű, Krisztus szíve szerinti papot ért e jól megérdemelt kinevezés, ki hosszú évek óta és a legnehezebb időkben fáradhatatlan buzgalommal dolgozik a lelkek ezreinek és az egyházmegyének érdekében. Az előléptetéshez — mely mindenütt a legnagyobb örömet keltette — lapunk nevében ezuton őszinte szívvel gratulálunk.

Meghívó az anyák napjára. F. évi augusztus hó 20-án, d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében Anyák napját tartunk, amelyen ünnepélyes keretek között kiosztatnak az ajándékok az anyáknak. Mindenkit ez uton is szeretettek meghívunk. — Az anyák napjának programja. Folyó hó 20-án a városháza tanácstermében délelőtt 11 órakor ünnepélyes keretek között a következő anyák lesznek megjutalmazva: Langár Györgyné,

Láb-, kéz- hónaljizzadás

biztos szere a

Csanda-féle PODOL.

Láb- és kéz- hónalj-izzadás, azonnal megszűnik a láb-izzadás, égető érzés, pöffedség. A bőrt puhán, üdén tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalanít. —

Kapható: Gyógyszertárak, drogériákban. Főlerakot Margulit drogeria, Budapest, V. Nádor-u. 23. — — —

Borsovitz Istvánné, öz. Ferencz Józsefné. Öz. Zemplényi Lászlónénak a jutalom a budapesti országos központi ünnepségén osztatik ki, ahová a rendezőbizottság által felkérte. Az anyák szerényként 100—100 P. jutalomban részesülnek. Azonkívül örök dicsőségükre éremmel lesznek kitüntetve. Sajnos mindenki, aki arra érdemes, ez alkalommal nem kerülhetet sorra. Így is városunk vezet, mert Balassagyarmaton csak egy, a salgótarjáni járásban pedig csak két személy jutalmazását fogadta el a budapesti központi bizottság: A kedves és jó anyák, akiket már a jelen alkalommal is felterjesztett jutalmazás végett a városi hatóság, legyenek türelemmel legközelebb őket is érni fogja a megérdemelt kitüntetés. A város polgármestere ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a Mansz, a Szent Erzsébet r. kath. nőegylet, az Evangélikus és Izraelita nőegyletek és a helyi Stefánia szövetség elnökeinek, vezetőseinek és minden tagjainak az odaadó munkálkodásért. Nem különben az áldozatkész városi polgárságnak, amely nehezen szerzett fillérjeit szívvél áldozta a nemes emberbaráti célra. Anyák megjutalmazásához hozzájárult: a Főispán 80 P. a Mansz 200 P. a Szt. Erzsébet nőegyl. 50 P. az Izr. nőegyl. az Ev. nőegyl. és a Stefánia szöv. 20—20 P. Program: 1. A vasutas dalárda a Hiszekegyet éneklj. 2. ifj. Kovács Gézané ünnepi beszédet mond. 3. Dr. Förster Kálmán polgármester képviselőben Koós Mihály főjegyző kiosztja a jutalmakat. 4. Egy anya megköszöni az ajándékot. 5. A vasutas dalárda énekel. 6. Godó Margitka szavai. 7. Himnus. Éneklj a vasutas dalárda.

Meghívó. A Salgótarjáni Önk. Tűzoltó Egylet 1929. évi augusztus hó 18-án, vasárnap saját felszerelési alapja javára az ipartestület helyiségeiben nyári táncmulatságot rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. A táncmulatság kezdete délután 4 órakor. Belépődíj: Személyjegy 1 pengő, Családjegy (3 személy) 2 pengő. Felülfizetéseket, a nemes- és közérdekű cél érdekében köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a Testület.

A HONSz. (Hadirokk. stb. Nemz. Szöv.) helyicsoportja vasárnap, f. hó 18-án d. u. 3 órakor a Városháza tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre minden hadirokkant, hadiözvegyet, hadiárva és hősihalottnak hozzá tartozóját ezuton is meghív az Elnökség.

2. A VIII. osztály hagyományai: papiros szeletek, ceruza és cigarettavégék. Törlogumik. Igen olcsón.

3. Néhány notesz szekunda. (vége-eladás.)

4. Különféle gyakorlatok másolási joggal. Alkalmi vétel.

5. Láthatatlan ülohelyek a hátulsó padban. (Használati utasításokkal, magyarázó jegyzetekkel sűrűn teleírkálva.)

6. Könyvek és füzetek igen jó állapotban zsebbaszlatra előkészítve. (Minden lap meg van.)

7. Magyar kivonatokat egy könyvben (Réger utánzat) összegezve. Nélkülözhetetlen háztartási cikk.

8. Latin, német és görög eredeti szövegismételek, megfelelő és szakszerű javításokkal. (hiteles)

9. Szótárak, nagyon előnyös, még név sincs rajta.

10. Néhány latin, német és görög szöveg, egészen újak, felvágatlanok. Az érdeklődés az árverés iránt igen nagy. De sajnos vannak a VIII. osztály tagjai között olyanok is, akik a visszavásárlási jogot fenntartják maguknak.

Boldog Ifjúság. Milyen komolyan vettük akkor, komolytalan dolgokat és milyen komolytalanul meggyünk ma el komoly dolgok mellett. Hiába tempora mutantur...

„Szavahihető helyről értesülünk, hogy a VIII. osztály tanulói árverést tartanak, amelyen a következő élethez szükséges tárgyak kerülnek eladásra.

A VIII. osztály szent tradíciói megőrzés végett. (okvetlen megveendő.)

Az egységes magyar gyorsírásról.

Zollner E.-nek az egységes magyar gyorsírása oktroj útján létrejött „Radnai rendszer” (?!...) védelmére írt a Munkában megjelent cikkére.

1. Az egységes magyar gyorsírásról „A Munkában” Z. E.-től csak egy cikk jelent meg a mai napig — mint ahogyan a „Nógrád Honti Kulturában” is csak egy szál (1928. okt.) s szintén „röviden” — s már az az egy is untig elég alkalmas arra és csak is arra alkalmas, hogy a jóhiszemű közönség valahogyan tájékozódást ne szerezhesen és magának fogalmat se alkothasson arról a maig is kritikán kimagaslóan felül álló; 100%-ban nemzeti rendszerű, 100 %-ban szabadon futó kerekű, avagy 100 %-ban nem megkötött, tehát szabadon lebegő szárnymozgású gyorsírásról (az alapfokon kiírt írásról!) és annak szabatos meghatározásáról, amelyik a gyakorlati élet követelményei által s különösen már ma, a rádió kor által támasztott igények kielégítésére egyes egyedül alkalmas s a legnagyobb igények kielégítésén felül — s ez a fontos — a 100 %-os tömegtanítási eredményt — már a múltban — s egyedül biztosította: a Nagy Sándor nemzeti, s egyedül nemzeti rendszerű gyorsírásán át, egy a fél század óta letiport Magyar Igazságról Ez az — de mert nem külön üzleti, avagy egyéni érdekét szolgál. — Amihez Z. E.-nek csak egy szava sincs! Nincsen, mert ez ma már teljesen kialakult, az egységes magyar nemzet egységes Nemzeti Írásává az elemi iskola I. osztálya számára nyelvtani szabatoság tekintetében is, mint Magyar Népirás is teljesen kialakult s így még jobban elárultam a bűvös tudományt, mint tette azt a föld egyik legnagyobb tanító Mestere: Nagy Sándor. Még jobban, mert ha nem is mint egy Moricz Zsigmond arra képes volt, hogy 1 óra alatt tanulta meg, de az elemi iskolai tanulóknak kívül pár nap s pár hét alatt megtanulták, már, még a háború rokkantjai s az élet letiportjai is. Ez a baj — mondá Nagy Sándor az öt meglátogató Moricz Zsigmondnak — nem érdemes olyan gyorsírást kitalálni, amit egy óra alatt meg lehet tanulni. Apropó: Nyilván ezért kellett hát ráfogni az „Az Est” szegedi egyik tudósítójának, mintha az elemi gyorsírás megtanulása a többi tantárgy rovására megy! Különben is, hogy az ilyen maszlag bevételétől egyszer s mindenkorra megkíméljem az én nem laikus olvasóimat (Ugyan is laikus olvasóm és hallgatóim nekem nincsen!) különösen a a szülőket és pedagógusokat, csak azt hozom fel, hogy a Kiskundorozsma 17 külterületi iskolája által 1926-ban rendezett szellemi versenyen annak az üléspusztai elemi iskolának a tanulói lettek a győztesek, ahol a gyerekek esztét az elemi gyorsírás ismerete révén minden egyes tantárgyban versenyképesebb tette.

No meg tán az is számít, ugyan a laton valamit, hogy iskolai írásbeli munkájuk végzése alkalmával — mondjuk — a 60 percig tartó írást elvégezhették — 10 perc alatt könnyen kényelmesen; s hogy a többi tantárgyra is csak is így juthatott több idő, valamint a tornára is, az csak természetes, mit ember de idevágó tapasztalt fővel kétségbe sem von.

Ugy szintén az elemi népgyorsírás észt közszűrűlő hatásának köszönhető az is, hogy 1926 tavaszán a dorozsmai járásköri kis levante versenyeken a karahomoki és ülési tanulók egy összedettk a s legkivált a nagy ezüst érmei színe-javát, hogy csak mutatónak maradt. Hogyan? Ugy, hogyha a tanuló gyorsírással él (Hogy a Radnai rendszerrel nem élhet, hát az természetes) nyilván több ideje jut a testnevelésre is! S ha Z. E. nem hiszi, hát menjen el a helyszínre s hallgassa ki a gyerekeket és kérje felmutatni a kitüntetések, mint a kézzel legfoghatóbb és legfényesebb 6—7 nagy ezüst érmet a könyvjutalmakkal együtt. Azok nem fogják letagadni sem a Z. E., sem az „Az Est” szegedi egyik tudósítója, sem pedig dr. Radnai Béla kedvéért. Megjegyzendő, hogy az ülési iskola tanítója, a jeles uttörő, Fai József még csak éppen, hogy nem kezdő tanító volt; második éve működött. Aztán ott van a kis Sándor Aranka, aki III. osztályu korában tanulta meg a népgyorsírást s annak áldásaiban már azon évben részesült is, s mivel tudommal a gimnáziumba felvételtett, érdemjegyei ellen szüleit sem hallottam panasza-

zkodni; — megjegyzvén, hogy osztálytanítója nem én voltam s így lsten és ember előtt mentes vagyok attól a Dorozsma környékén is eleinte — de csak eleinte — még az akkor félreértőim részéről, mintha a gyorsírást tanuló gyermek az iskolában egyebet sem csinálna, mint gyorsírás gyakorlást. Bővebben lásd Sándor József, a gyermek édes atyjának „A Munkában” „A magyar gyorsírásról” megjelent cikkét, amelyért még az egész nemzet is csak halás lehet. Ne hitessen hát el bárki is azt se magával, se másokkal, hogy az elemi, de hangsúlyozom, hogy az elemi gyorsírás, a Magyar Népirás a többi tantárgy rovására menne, mert ilyent tudatosan mondani bűn lsten és az ember s a felnőtt embert előzően a gyermek ellen. Más van itt a dologban! Más! Valljuk meg őszintén. Ujdonságánál fogva úgy vannak többben ezzel is még, már amint minden ujjításnak s uttörőnek amiben része szokott lenni a kor szellemével újat huzni akarók részéről, elgáncsolás, észre sem vevés, kigunyolás, lekicsinylés, letiprás, agyonhallgatás, sőt még több is! Rése volt ebben a legkisebb s a legnagyobb uttörőnek és fölfedezőnek — mint tudjuk egyaránt. És eszméik vesztettek-e értékükben? A varrógép feltalálóját rögeszmésnek tartotta már még saját családja is! Összegezve: Akiknek a szívből jövő nagy jó adományozhatása nem adatott meg, azok annak elfogadására is csak nagy ritkán tudnak érdemesülni. S hogy mások se juthassanak a kincshez — ingyen se — megakadályozzák hát az eszme agyonhallgatásával — foglalkozásnál fogva a kötelese felkarolás helyett! — Amint Z. E. ezekről legfényesebb bizonyyságát adta hallgatásával. —

Tudva, hogy dr. Höce német delegátus 5 éves kis fia gyorsírása a Budapesten megtartott nemzetközi gyorsíró kongresszuson kiállítván, arról egy magyar gyorsírás szaklap is megemlékezett, a németek és franciák még gyarobb rendszerük ellenére is lelkesen terjesztik a gyorsírást, mert annak értékét ismerik s hogy nálunk még akadnak még oly, de oly naiv emberek, akik hagyják az érdekemberek által hályogga bevonatni a szemüket, mintha tán ezért menne a többi tantárgy rovására, hát ezt, mint magyar ember — a külfölddel szemben — egyenesen röstellem. A kulturára nézve szerencse még, hogy az üzletfiak által feltalált ilyen maszlagok az okos szívű hazafiak számára vagy csak rövid ideig vagy pedig egyáltalán nem hat incsiklandozóan. — Mivel keressék meg akkor kenyerüket a tanárok?... Olyan dolog ez éppen, mint hogy nem érdemes Magyarországon olcsó könyvet kiadni. Azt nem veszi meg senki. Csak a drága könyvet lehet eladni, mert az ügynök a hóna alá veszi és elkezd vele hazálni. Minnél drágább egy könyv, annál többet lehet rajta keresni, és a kiadónak. (I...) Az irónak persze nem; mert attól úgy veszik meg, hogy olcsó könyv lesz belőle s olcsó könyv után nem lehet honoráriumot fizetni... Így vagyok én a gyorsírásommal.” (Hát még e sorok írója s pont, mint a Magyar Írás szerzője!) „Azt mondják, elárultam a bűvös tudományt. Nem lehet nagy képűsködni a tanárnak, ha ily egyszerű a rendszer. Olyan dolog ez, mint a jó orvos. Nem az a jó orvos, aki mindjárt meggyógyítja a beteget. A jó orvosnak először beteggá kell tenni a beteget, hogy meggyógyítsa. Egy jó gyorsírás tanárnak meg kell ijesztetni a növendéket, hogy ez valami borzasztó nehéz dolog, — illetőleg mintha a N. S. rendszer is olyan nehéz volna, — de ő jó pénzért majd megtanítja.

Ez a baja az ázlet szakembernek, mert attól retteg, hogy ha a Magyar Írás: az egységes magyar nemzet egységes nemzeti írás (takarékos vagy mint roszszul nevezik, gyorsírás) majd elterjed, akkor a tisztabuzs, avagy a gyémánt árát, az ocsuért avagy üvegért nem fogja megkapni, sőt a kelendősege is teljesen megszűnik; az igazságnak megfelelően. Ez fáj Z. E.-nek, s hogy ez így van, azt ő saját maga bizonyította be, azáltal, hogy „A Munkában” „Gyorsírás és rádió” címen megjelent, a megcáfoltatlan igazság ki-védhetetlen erejével évezredekben át is kibátó uttörő munkáról, rendszer össze-hasonlításról megjelent cikkekhöz csak egy szava sincs! Így, mint a kritikán alul

álló szakembernek — ha már szakembernek tartja magát — nyilvánosan nincs joga föllépni mindaddig, míg a hallgatásban megnyilvánult és fölmerült tudos becsületbeli adósságát nem rendezi a Nagy Sándor s ma már a Magyar Írás rendszernek maig: megjelent összes irodalmával szemben, amely hatalmas tartozásból a mai napig egy legkisebb tételt sem egyenlített ki.

A kiegyenlítés módja kétféle lehet:

a) Vagy megcáfolja tételtől tételre, — s itt a miniszteri rendelet kibuvó köpeny gyanánt föl nem használható —

b) Vagy pedig az általam felállított tétéleket, mint alap igazságokat egytől egyik megcáfolja akár jobbra akár balra, de nyilatkozatát ott teszi meg szintén „A Munka” hasábjain, ahol csekélysemet azzal vádolta meg, hogy én hamis szín bemutatója vagyok.

c.) Harmadik eset: az elhalgatás, amely, — miután az ilyen apróknak látzó összetevők eredménye végeredményben Magyarország fejlődése megakadályozását célozza, s amellyel országot a térképről eltüntetni s egy nemzetet földönfutóvá tenni, lehet, nem pedig egy csonka országot föltámasztani s egy nemzetet boldoggá fölvirágoztatni — vagyis a válaszolni nem akarás, az az elől való me-rev elzárkózás, észre sem venni akarása a dolognak, pláne a hasonló szakmájú ember részéről az uttörő munka s tanbrillians-eredményének, ez a nem eljáró eljárás következtéképpen az ügyhöz másként hozzá szóló tudos erkölcsi tekintéjének a megsemmisülését vonja maga után. Ezzel szokás számolni: előre vagy pedig: „Aki nem tud arabusul, az ne beszéljen ara rábusul!” — (Nem akarván ezzel az arabok nemzetiségét megbántani.) — és „a szinterről távozzék!” (V. ö.: „Cirano de Bergerak”-at. Irta Rostand.) Ne kösse meg azok kezét, akik a kultura kerekét okszerű s mérőföldes lépésekkel is hivatottak volnának előbbre vinni, ha a Pató Pálok a közönség szemét nem kötnék be a legfényesebben bevált eszközzel a hallgatással: mit Zollner és elvbarátai oly mesterien kezelnek: s ezáltal tudásukat sikerült a kritikán alul helyezniök.

Azt pedig mindenki tudja, hogy egy kritikán alul lévő ember, akinek ellenfele rendszere irodalmával szemben akár évszázados, akár rövid idejű tudos becsületbeli tartozásai még rendezve nincsennek,

a.) nem léphet nyilvánosság elé,

b.) bizottságban szakértő tiszttség betöltésére nem vállalkozhatik és

c.) s mert megállapítása és nyilatkozattétele elfogultnak nem ismerhető el, így nem vállalkozhatik pl. e szakbeli peres ügygel kapcsolatban bírósági szakértői tiszttség betöltésére sem, mert a kritikán alul, vagyis a tudos becsületbeli adósságokba a se jobbra, se balra nem válaszolás miatt önmagát elmarasztalt szakember szava per esetén perdöntő nem lehet s így nyilatkozatát — tudatosan — a független magyar bíróság figyelembe nem veheti, arra nem építhet s így — ismételtén — tudatosan ítéletet nem is hoz.

Közben említem meg: többen azt hiszik — csak például hozom föl — hogy aki az acél kova tapló tűzszeres helyett gyufával gyújt tüzet, a gyufa feltalálóját tisztelik meg; — holott saját magukat. Ez áll a gyorsírás éléssel kapcsolatban is.

Tudni kellene, hogy ha valaki gépen varr, gyaloglás helyett egy amerikai távolságot hajón vagy vonaton teszi meg s ha telefonál, utat s időt takarít s ha olajmécs helyett vilannyal világít s rádiót hallgat, hát nem a feltalálót tisztelik meg, hanem a saját becsülésükről tesznek bizonyyságot és eszességükről, hogy az értéket megtudják becsülni, mint létező javat.

Akik a gyors de elsdorban írás értékét nem becsülik s becsültetik meg, ezt azok is tudják-e?

Más. A kor színvonalánál följebb is emelkedni tudó emberek az uttörőket és föltalálót törekvéseikben céljuk elérése érdekében a lebeszélési rábírás helyett segítségükre, támogatásukra szoktak sürgősen sietve menni és lennt, mert kimagaslóságukról és ember, szaktárs és baráti szeretetükről csak is ezzel tesznek bizonyyságot, sőt a javból még pénzért is vásárolnak s ha hiszik, hogy a szóban lévő dolog hatalmas, akkor, akkor a haladás

érdekében embertársuk műve tanulmányozására szentelnek legalább hat napot, mert hiszen az emberiség érdekében ennyit megtett még a Teremtő lsten is. — Aztán, az ember is egy parányi alkotó, ki ha krözüsi bőkezű volt is, ránevelhető ám — utóvégre — arra is — hogy szellemi javait ne pocskolja csak úgy: Csáky szalmája módjával...

Korszerű refrén:

1. „A gyorsírás (tehát nem szójelzés) tanítását az elemi iskola I. osztályába vezessük be.” (Dr. Höce, német gyorsíró delegátus.) — 2. A gyorsírás legyen a gyermek kezdő írása. (Egy másik külföldi delegátus. L. Népszerű Gyorsírásban.) — 3. „Készséggel állítom a magyar iskolákat a gyorsírás (tehát írás) elsajátításának szolgálatába. (dr. gróf Klebersberg Kunó.) — 4. A gyorsírás majd csak akkor lesz odaállítható a magyar népművelés s így minden iskola faj szolgálatába és pedig gyakorlati alkalmazás céljából is már az elemi isk. I. osztálytól kezdve, majd ha a gyorsírás egységes tanítására olyan kritikán felül álló és 100 %-ban magyar, 100 %-os nemzeti sajátosságú írás rendszer léptetettik életbe, amelyiknek alapfoka (ez a Magyar Népirás) helyes írási szempontból is teljesen szabatos, s amelyiknek a kerekét képező kilenc magánhangzója közül 44 % nem a koci megkötött kerekéhez hasonlatos nehézségesen s írás helyett számtanban tisztvá-dóítható (ez a „Radnai rendszer” (?!...)) s ennek folytán a magyar ifjuság vállára nem rak 35 %-nyi fölösleges teher-súlyviselést (ez a R. rsz.) s amelyiket írva, nem kell árokba-le, árokból-föl lépkedni (mint a R. rsz-rel az u ü betűs szavaknál) s amelyiknek „Irodai Gyorsírása” nem azért irodai, mert hogy a gyorsíró a diktatutumot pont az irodában szójelzi, hogy aztán legyen mit gépelni; kétszere munkát végezni (ez a „R. rsz.”) hanem amelyik a közigazgatás minden ágában, nyugták, levelek, számlák, adásvételi szerződések, közjegyzőileg felveendő végrendeletek megírásánál a közönséges írás helyettesítésére éppen úgy alkalmazható, mint a latin betűs közönséges írás (ez az Egységes Magyar Nemzet Egységes Nemzeti Írása s az említett célokat szolgálni esetleg rendelkezett alapfoka: a Magyar Népirás: a kritikán felül álló Nagy Sándor rendszer reform alakja) amelyiknek mássalhangzóit párhuzamos dülésűek (ez a Magyar Írás) amelyeknek irodai írását nem kitalálni kell, mint a „R. rsz.” (?!... szójelzését, hanem o l v a s n i tudják az elemi iskola I. osztályu tanulói is (ez a Magyar Írás alapfoka, a Magyar Népirás) — amelyiknek még az „Irodai Gyorsírás” (?!... a visszaolvasása alkalmával is az „Irodai Gyorsíró” nem kényszerül a mondat értelmére támaszkodni, mint valami kényszer mankóra (ez a „R. rsz.”) sem botra támaszkodni a szomszédos szó vissza olvasása alkalmával, mint még a radnaisták részéről cáfolatlan Nagy Sándor rendszer-nél is, hanem szóról szóra, illetve betűről betűre azonnal olvasható, amelyiket a magyar zománc és magyar nemzeti sajátosság nem 55 %-ban von be, mint a „Radnai rendszert” hanem 100 %-ban, mint a minden kritikán felül álló Magyar Írás s e tekintetben annak édesanyja. az N. S. rsz., s végül, mert a tanítás egységes szempontjából sokkal kevesebb fontolgatással odaállítható pl. a számtan rendszerénél is, míg ezen becses alap megtanítása nem kerül több időbe sem fáradságba, mint pl. a számtannak a 11—13 körben történő megtanítása s így a kezdő-írásnál a kis gyermek (a vastagítás külömb-ség révén) nem emelgetne — mondjuk — 1 kg. helyett 48-at; feladatát pedig — mondjuk — a 60 percig tartót leírná 10 perc alatt: csodálatra méltó kényelmesen — s amelyiknek ha éppen magas fokáról van szó — vitairással, már édesanyjával, a Nagy Sándor rendszerrel — letiportsága ellenére is írtak 400 szó-tagot — még 1912 ben! — Komáromi János, a Petőfi Társaság tagja, aki pedig nem is volt — a parlamentben gyorsíró s hogy mégis, ezek a karahomoki és üléspusztai s a salgótarjáni népgyorsírók megjelenésével példátlanul bizonyítják, hogy a magyar gyorsírások üvegvgó s egyedüli gyémántja: a Magyar Írás. S hogy még nincs úgy elterjedve 3 hónapos lé-tére, mint a Radnai rendszer avagy az üveg, erre csak azt hozom fel, hogy az üve-

get mégis gyémánt vágjal — mint ahogy a Magyar Írás 3 hónapos kora elenére a „Radnai rendszert” már is szét vágta! Hogyan? Ugy, hogy a „R. rsz.” létezése óta még nem szolgálta a tömegtanítás eredményét — holott ez a fontos! (dr. Dengl professzor) s a Magyar Írás már is szolgálta! — úgy, hogy a Nagy S. rendszeren kívül a magyar kultúrának népgyorsírókat csak ez: ifjú gyermeke adott: itt: Salgótarjánban! És Z. E. olvasott erről is, a többiekéről is és — agyon hallgattal! A magyar kultúra kereké így egy év alatt egy évszázaddal állt meg!

— 2. „Nem kell faggyu gyertya olajmécsl Villannyal világítsunk!” — írta Z. E. a (Nógrád H. K-ban) az én legutolsó cikkem — előtől S mert az ő cikke előtt és után megjelent cikkeimre való nem válaszolásával tudósbecsületbeli tartozásai merültek föl, azokat maig nem rendezte, így tudós erkölcsi tekintélye kritikán alul maradt s ott fog maradni mindaddig, míg azokat érdemlegesen ki nem egyenlíti: elismerés vagy tételtől tételtől történő megcáfolással. Harmadik eset: nincs. (Azaz, hogy pl. R. ismer harmadikat is...)

„Avagy azt hiszi Radnai — és elvébarátai — hogy most is lehet a proletárdiktatúrának minden kritikát elfojtó módszerét alkalmazni, — írja Dengl — mint hajdanában, amikor szintén ő boldogított bennünket egységes gyorsírással?”

De vegye tudomásul R. és Zollner, hogy az egységes gyorsírás nem tabu, hanem a közé és így a hozzászólás, kritizálás és annak kapcsán az elméleti és módszertani javítások joga senkitől el nem vitatható! — Z. E. cikkével kapcsolatban is — nem önkénytelenül is annak a bizonyos embernek taktikája jut eszünkbe, aki menekülés közben — mint ahogy Z. E. a Nógrád Honti Kultúra hasábjain tényleg menekült — tolvajt kiabál, hogy magáról elterelje a figyelmet?”

„Ne üzenjen hát nekünk Radnai!” és ne vádoljon hamis színbemutatóval Z. E. senkit, mert nincs előttünk sem elég erkölcsi tekintélye sem elég — Z. E.-nek pedig semmi — tárgyi alapja. (L.: Dr. Dengl: „Mi ellen folyik a harc” c. kritikáját a Radnai cikkére)

„Van-e Radnai rendszer? Nincs! Még akkor sincs, ha Radnai minden „szerénysége” dacára azt, aki nem felel igennel — vagy ha Z. E. a „hamis színvadvál” illet is — az elé az alternatíva elé állítja, hogy válasszon a rosszakaratu irigység vagy a tudatlanság megfisztelt építanai között.” (Dr. Dengl.)

„Micsoda megtévesztés! Mintha Radnai nem tudná (most tehát nem Z. E.-ről van szó...) hogy egy percenkint 300—400 szótagnyi sebességgel teljesítmény nem a rendszer, hanem az egyéni ambíció és rátermettség kérdése!” (Dengl.)

„... Cikkem idevágó részének a hangsúlya az egységes magyar gyorsírásnak elhamarkodással történt és Radnainak monopóliumot biztosító életbe léptetésén van.” Kovács A. a N. S. rsz. képviselője az alapokmányt alá sem irtal (Z. E. ezeket elefejtette közölni...)... Itt csupán a versenyekről általában szeretnék még egyet más mondani, mert R.-ék velük már minden mértéket meghaladó lármát csapnak (L. Dengl cikkét.) mint hűség követője, Z. E. is.

„Népszerű gyorsírás Nagy Sándor elvei alapján írta dr. Radnai Béla c. „alkotásnak” értékét R. saját maga mérte meg: házi muzeumban helyezte el. Beszéljen a tett ékebben minden szónál. — „Hogy az egységes gyorsírás kompiláció eredménye, és nem egységes, nem harmonikus alkotás, azt igazolja az R. által éppen annyira dicsért „külön rövidítési grafika” (Dengl.)

„Megállapítom tehát, hogy Radnai — és Zollner — speculálva az emberek feledékenységére — cinikusan agyon hallgatja 17 oldalra terjedő cikkemnek 14 oldalát — mint Zollner az én összes cikkeimet — mindmegannyi megcáfolhatatlan tény és igazságot... Igen ám ha az ügyről és komoly irodalmi kritikáról volna szó!... E lényegnek, hogy egységes legyen a gyorsírás tanítás, Radnaiék és Z. E.-ék lehetnek ellenségei, — mint ahogy azok is, akik kezdő tanulókkal a gyorsírás algebráját tanítják! De én, ki az 1+1-et stb. kezdem és javasolom, épp ezzel bizonyítom, hogy igen is én s mi vagyunk az egységes gyorsírás hívei! A tanítóság tudja, hogy a számtanban ez

így van! És Radnai, K. Dávid és Z.-ék mint tudósok ezt, pont ezt a sarkalatos pedagógiai elv követését hagyják figyelmen kívül! Kérdem: miféle pedagógiai dilettantizmus ez? Amelyik tanító a számtanból kezdő tanulóval ha a számtan alap ismerete helyett algebrát meg egymás képleteket, rejtvényeket merészelne tanítani, állásától rögtön felmentenék s a legenyhébb esetben nyugdíjaznák!

S ha akad egy-két öntudatos robot munkás, akik a cáfolhatatlan pedagógiai sark-igazságok egy egész tárházát tájéka a világ elé s mert tán a XI. fiz. oszt. 3. fokozatának az élvezetéből — lényegileg 30 évi s gazdag mult után, azt ákile nem dorongolja. hát a tetejébe meg kineveti! — tisztelet a kivétel többség táborának. S akik a gyorsírás pedagógia terén a baklövéseket az égisz tornyosítsák, azok meg élvezik a VI. sőt V. fizetési osztályt... Vagy a tudományok és művészetek tisztelőinek korában élünk vagy nem. En bizom Miniszterünk intézkedésében, miszerint nem fogja tűrni, hogy a gyorsírás ügyén át egy ötvenkét év óta letipott Magyar Igazság a jövőben letiporthatósktól meg fog óvatni, mint nemzeti és a maga nemében páratlan közkinccs.

— „Mi ellen folyik a harc? Az ellen a pedagógiai dilettantizmus ellen, ami a gyorsírás terébe urrá lett. Az ellen a diktatóri szellem ellen, amely az egységes gyorsírást egyszer már diszkreditálta. Az ellen a rendszer ellen, amely a gyorsírás ügyét nem a kölcsönös megértés és tárgyilagos belátás alapján, hanem egyoldalú kedvezéssel, rókonszenv és ellenszenv szerint intézi; amely a magurálmának megszüllőrdítéséért át nem gondolt és helyt nem álló miniszteri rendeleteket javasol; amely a gyorsírást a maga számára akarja kisajátítani és saját érdekei szolgálatába állítani. És ezt a harcot folytatni fogom mindaddig, amíg célt nem érek. Hiába reméli Radnai, — hát még Z. E. — hogy taktikáján erkölcsi érzsében fölháborodva — undorral távozni fogok! Neml Annál kevésbé, mert az igazság máris utban van! Radnai izléstelenségeire pedig csattanósan választok egyik felső kereskedelmi iskolák tanári testületet: Lapját kitiltotta az iskolából!

I. Nyilatkozatra váró tételek. A Nógrád Honti Kultúra hasábján megjelent kettő s A Munka hasábjain maig megjelent 12—13 cikkel együtt 1929 szept. 1-ig.

1. Melyik gyorsírási rendszer homlokát illeti meg a név Az Egységes Magyar Nemzet Egységes Nemzeti Írás? Az-e, amelyiket maga a „rendszer alkotó” jelen esetben dr. Radnai Béla saját maga is csak a középiskolákba mer s tart kötelező tantárgy tanításba bevezetésre javasolni (L. Gyorsírás Tudománya. 1928. júniusi számát) s b.) vagy az, amelyiket szerzője, már az elemi iskola I. osztályába való bevezetésre? — azzal a hozzáfűzéssel, hogy annak alapfoka megtanulására az 1/1928. VKN. eln. sz. körrendelet s az 1868 évi népoktatási törvény, illetve a Bárd Eötvös József féle eigondolás s a jelenlegi kultuszminiszter intencióinak megfelelően szerző a szülővárosa iránti halála jelölül vállalkoznék is, oly felelőség mellett, hogy azt a tanulók karácsonyra megtanulják olvasni úgy, hogy ugyanakkor kezük (hogy még lussan: hát ez természetes; a közönséges írást tanítva sem szokás kívánni a kis gyermektől, hogy percenkint x vagy y szótagszámot és sebességgel írjon!) a papírra írják, vagy amit írnak ceruzájukat illetve tollukat a vonásokat nyelvükkel a hangok szerint követik. A cél tisztán az, hogy a.) takaríthassa meg a gyermek fizikai ereje 48-szorosát s ennek arányában idegét és nyugodalmát, hogy közben 4/5—5/6 rész időt is megtakarít, az a rendszer előnyéből önként értetődik. Ez a Nagy Sándor rendszer alapján épített Egységes Magyar Nemzet Egységes Nemzeti Gyorsírás, röviden: a Magyar Írás három részre osztott alapfoka, a Magyar Népirás, e sorok írója s a rendszer szerzője és jogtulajdona. —

2. Az a rendszer életre jogosult-e, amelyik követőkkel a kritikán alul maradtak — a „Radnai rendszer és követői, vagy az, amelyik 52 esztendő óta kritikán felül áll? Ez a Nagy S. rendszer s ma a N.—D. rsz.

3. Az-e, amelyik a helyesírás szabátosságával nem bír? Ez a „R. rsz.” (Pl...) vagy, az amelyiknek alapfoka teljesen szabatos, betű és szó szerint azonnal olvasható — a mondat értelme — s a szom-

szédos szótag értelmére támaszkodás, munkó nélkül? Ez: a Magyar Írás.

4. Az-e, amelyiknek kilenc kereké (a magánhangzók) közül 44 % kötvö van? ez a R. rsz., vagy az amelyikben a kerekék közül 100 % jár szabadon futóan? Ilyen: a Radnai rendszeren kívül mind!

5. Az-e, amelyik csak 55 %/o-ban magyar, 55 %/o-ban magyar nemzeti? — ez a „Radnai rendszer” (Pl...) — (Ugyanis, Radnainak „rendszere megteremtéséhez” az 1877-ben megjelent Nagy Sándor rendszerből jól sikerült kisajátítani mint vezér elvekből 33 %/o-t (e é i), 11 százaléktól (ü) megváltoztatva de szintén jól és 11 százaléktól Tarcsal Viktornak az „Egyszerű Gyorsírás” címen 1897-ben tudta és beleegyezése nélkül sőt a legereyesebb tiltakozása ellenére tankönyvéből teljesen azonos módon nagyon jól sikerült kiemelnie — akárcsak szomszédainknak a nyugati részt a Felvidéket, a Bácskát, Bánátot és Erdélyt — s a saját rendszerét ugyan olyan sikerrel, azon mód, teljesen azonos szóval is sikerült bekebeleznie, tehát 33+11+11=55 százaléktól magyarosan, míg 45 százaléktól úgy annyira nem sikerült Radnainak alkalmazni (a á o ú) mely praktikussági és pedagógiai szempontból a nemes egyszerűségében rejlő Nagyszerű magyar sajátosságának, a magyar nemzeti zománcal bevontnak a legjobb akaratával sem mondható, kezdő tanulóknak tollal írni nem alkalmas, mit Radnai maga bizonyít akkor, amikor tankönyve 10 oldalán arra a körülményre hívja fel a tanulók figyelmét, hogy: „lehetőleg puha ceruzával írjunk,” s ebből kitűnik, hogy a Radnai rendszer az első, amelyik a tintával való íráshoz egyedül nem tud alkalmazkodni! Vagy pedig az amelyik 100 % százaléktól sajátosan magyar, 100 százaléktól sajátosan magyar nemzeti? Ez a N. S. s az N.—D. Magyar Írásrendszer.

7. Lehet-e szó — például a számtan rendszerhez hasonlatosan értelmezhető olyan rendszer elterjedéséről, amelyik valóban Pl... eredményesen csak is a közép iskolák felső osztályaiban kezdhető el tanítani? a 10—15 százaléknál siker reményében? Ilyen a „R. rsz.” (Pl...) S az ilyen rendszer egységes-e?

8. Lehet-e szó arról, hogy a számtan rendszer nem egységes? 8/a. Egységes volna-e egy olyan számtan rendszer, amelyiknek alapfoka az algebra tanításával kezdődne? Ez a „R. rsz.”

9. Mivel a Nagy S. rendszerrel pedig nem is parlamenti s hivatásos művész gyorsíró, Komáromi János, a Petőfi Társaság tagja 1912-ben is írt már 400 szóttagot, igaz e az, hogy akkor e rendszer és gyermeke ma meg már nem elégitené ki a legnagyobb igényeket is?

10. Melyik rendszerrel kapcsolatban szabad elterjedésről beszélni? Arról-e amelyik elemi iskolai tanulókból népgyorsírókat még nem adott? — ilyenek az N. S. s a N.—D. rendszerrel szemben a többi rendszerek mind, — vagy az, amelyik már adott 1925/26 óta három iskolánál is? Ez: a N. S. s a M. J. rsz.

11. Melyik a gyorsírás kultur főlény? Az-e e ha évenként kitermelünk 1—2 négyszáz, 8—10 háromszáz szótagnyi teljesítményt felmutató gyorsíró és ötezer szabatos gyorsíró — de középiskolai diákokból: vagy ha a népgyorsírók millióit mutatjuk föl és tömegesebb beszédíró?

12. Igaz-e az, hogy nem a gyémánt hanem az üveg van elterjedve a legjobban? S mert igaz az, hogy bár az üveg van nagyon is elterjedve, s hogy az üveget mégis csak a gyémánt vágja, kérdem: a gyorsírásnak, de csak a középiskolák felső osztályaitól kezdve fölfelé elterjedését mégis mit bizonyít hát a rendszer jósága mellett?

13. Mindenki tudja, hogy a számtan rendszerünk az elemi iskola első osztályától kezdve egységesen használható a gyakorlati életben is: az iskolai képzettség arányában. Allítom, hogy a N.—D. Magyar Írás (mint nemzeti gyorsírási rendszer) viszonylag épp ilyen egységes. És most kérdem: melyik az egységes magyar nemzet egységes nemzeti gyorsírása? — figyelembe véve hogy: „de vegye tudomásul Radnai és Zollner is — hogy az egységes gyorsírás nem tabu, nem az ő se nem a Zollner tulajdona, hanem a köz és így a hozzászólás, kritizálás és annak kapcsán az elméleti és módszertani javítások joga senkitől el nem vitatható!”

14. Kérdem: ezek után a nagysándoristák és a Magyar Írás rendszer s a

Radnai rendszer követői közül kik hát a valóságosan egységes magyar gyorsírásnak a hívei és követői?

Kérdem: Azért egységes-e egy gyorsírási rendszer, mert hogy a tankönyvre az egységes szó? azért magyar-e, mert rá van írva? azért irodai-e, mert rá van írva?

16. Köztudomásu, hogy a maga módja szerint fogalmazás alkalmával, vagy saját célra készített jegyzéket használhat s használ is tetszés szerinti rövidítést, de ezzel kapcsolatban kérdem: — amivel a közjegyző által elkészített végrendeletre senki sem mondhatja, hogy az nem Irodai Írás s mert az, s mert rövidítésnek szólnak abban sem szabad egy szálnak sem lennie, s mivel a „Radnai rendszer” Irodai Gyorsírása meg csak úgy hemzseg a rövidítésektől — és hubele Balázs módjára még sokszorta jobban, mint a fogalmazásban. — van-e hát a „Radnai rendszernek” — közjegyzői szemmel is nézve — egyáltalában Irodai Gyorsírása? Nincs! Még ha a tankönyvre és az oklevélre százszor rá is van írva! Az tiszta ámitás, önámítás, tiszta megtévesztés! — enyhén mondva — hogy annak a bizonyos csatornának a nevével összefüggésbe ne hozza!..

17. A közönséges latin betűs írásnak Irodai tankönyvét az ABC-s könyv képezi. Mikor lesz még az ABC-s könyvet ismerőből fogalmazó.

Ez „tótágasnak tótágas” de — amerikai méretű! —

Hogy a „Radnai rendszer”-nek van „Irodai gyorsírása” — hát az már igaz, aki nem hiszi, hát nézze meg a tankönyvet — de fonák módra, a másodikikat — meg fogja látni, hogy rá van írva! Ugyanis ez a bizonyíték! Egyéb? Semmi! Mert hogy egy irodában — de egyszeri munkával — például névjegyzékek írására is használják, — hát lehet? De hogy is lehet. Ha lehetne, használnák. Nem „Irodai gyorsírás”! nemzet szót t betűvel jelölni, a kaptamot úgy írni, hogy az csakis k a p a t o m-nak legyen olvasható; nem J. Gy. i., hogy a „vitáz” és „igáz” szavakat a „vitéz” és „igéz”-ből kelljen vitáznak és igaznak olvasni. Nem I. Gy. i., ha egy vonásból a „hogy” vagy „ugy” stb. szavakat kelljen olvasni — azaz Z. E. kijelentése szerint is kitaláltnil „Irodai Gyorsírás”-ban nem szabad előfordulni annak, hogy az egyes (egy szál) jelekből szavakat kelljen kitalálni, hanem az a lényeg, hogy betűről-betűre, hasonlatosan a közönséges íráshoz, de a gyorsírás betűivel 4—6-szoros megtakarítással ellehessen olvasni!!! (Ezt a célt szolgálja a Magyar Népirás.) S aki még ezek után is hiszi, hogy a Radnai magyar féle rendszernek van Irodai Írása (akár köz, akár gyors!) hat csak hadd higgye: Elvégre a hit boldogít. Aki hagyja a szemét bekötni, hát csak rajta! Most a tanév kezdete előtt!!..

„E rendelet szerint — írja Z. E. — iskolában kizárólag Radnai rendszer” (Pl.) tanítható! No igen: már amelyekben tanítható! Hát ahol nem lehet!... Ott a tanulók szellemi koplalásra lenének kárhoztatva? A számtannal sincs ez így! Mi történjék tehát? Erre feleljen! Az én eszem azt diktálja, hogy ilyen esetben a kérdésre a feleletet a mindenkori pedagógus bölcs belátás adja meg. S ez az lehet, hogy azt tanítja, amelyiket lehet. Az elemi iskola II-III osztályától a Nagy Sándort rendszert lehet, de az I-től már lehet a Magyar Népirás. Melyiket hát? Amelyiket ovodásokkal, I. osztályokkal lehet: ez a tiszta pedagógiai felfogás. Ami pedig az átképzést illeti, természetesen az, hogy az nem halvaszületett rendszerhez alkalmazkodik a jelen, hanem a jelen is a jövőhöz!

Ez a Magyar Írás: amit a kis gyermekek is már a multban is elsajátítottak s hogy az 1929/30 tanévben minél több magyar gyermek megtakaríthassa Ereje 48, ldeje 4—6-szorosát, mint eddig már három elemi körzet egy-egy kis raj népgyorsírója: — mert — a Gyermekek a jövő!

Deák Tamás

a gyorsírás gyakorlati népszerűsítője a magyar népis- és modern gy. i. tanításterv alapvetője.

Isten áldása,

a magyar föld aranykincszei ter-
mése nemcsak a földön, hanem a
táblákon. Kora hajnaltól
napnyugtáig peng a székely-
kemény robuiban görnyed a
gazda, a báros, hogy idejében
behordhassa egész évi munká-
jának gyümölcsét.

Ezt a munkát csak az bírja,
aki talpig egész ember, akinek
minden izma acélos és erős. A
forró napon ellátnak a kar, ve-
rejték lepi el a testet.

Asszonyok,
leányok,

ha viszik az élelmet, a frissítőt
italt a dolgozóknak a földre,
ne felejtsetek otthon a valódi

DIANA

sósorszeszt,

mert az ilyenkor valódi Isten-
áldás. Felhívott az elbágyadt
izmok, gyors mozgásba hozza
a vért, edzi és kiharcolja az
egész szervezetet, hűsíti a verej-
tekező homlokot, megszűnteti az
itt-ott fellépő szédülést, émelygést,
szóval valódi egészségügyi je-
lent a munkában görnyedőknek.

Mindenütt kapható!

Utánzatot ne fogadjon el.

Jubilál a népjóléti miniszter.

10 éve annak, hogy Dr. Vass József
népjóléti és munkaügyi miniszter a kor-
mányba lépett. Azóta mondhatni a leg-
nagyobb munkát végezte mint miniszter,
úttörő vállalkozásaiban. Az ehanyagolt
szociális, charitatív ügyek nyomorult
közgazdasági állapotok mellett kezdtek
életfentartó faktoraivá válni az ország
fenmaradásának. Hatalmas elméje nem a
pillanatnyi sikerekért alkot, hanem jövőt
épít. Megküzd a legellentétesebb felfo-
gásokkal, sokszor gyűlöletet aratva azok
résztől, akikért harcra száll reakcióval,
konzervatizmussal. Elfelejtik az emberek,
hogy olyan szempontok is vannak, me-
lyek látszólag munkáellenesek, de cél-
jaiban azok boldogulását szolgálják. Mint
városunk diszpózátorát és jötevőjét e ju-
bileum alkalmából szeretettel és hódolat-
tal köszöntjük, kérve, hogy ne feledkez-
zék meg ezen ipari centrum sok-sok
szociális bajairól.

Hatalmas felhőszakadás volt

13-án délután városunkban és vidéken.
Rémhír terjedt el, amelyik több száz
halottól beszélt, akiket Szentkut felé
menet egy völgyben ért el a másfél
órás tartó felhőszakadás. Hál! Istennek
e hír csak légből kapott volt bizonyára
nem mentes minden céltartalomtól. E
nagy esővel kapcsolatban a Főutcának a
zagyvai rakodónál levő lakói méltatlan-

kodtak az utemelés ellen, ami egyenes
veszedelem az alacsonyabban lévő házakra
és udvaraira, amennyiben a jelen esőzés
alkalmával is nagy mennyiségű víz lopte
el az udvarokat. Mint értesülünk az ut-
nak oly nagymérvű emelése ellen, mint
azt az ut közepén fekvő akna vastetőzete
mutatja, a háztulajdonosok illetékes he-
lyen panaszt terjesztenek elő.

Értesítjük az utazó közönsé-
get, hogy Salgótarjánból Balassa-
gyarmatra 4 személyt 32 P-ért, 5
személyt 40 P-ért viszünk.

RÖMER testvérek.
Telefon 101-121.

A Salgótarjáni Köszénbánya
a szolnoki Tiszavidéki országos
kiállítás. F. hó 14-én nyílt meg
Szolnokon a tiszavidéki országos kiállít-
ás. A vidéki kiállítások között torony-
magasságban emelkedik ki ez a kiállítás,
mert úgy a nehéz ipar, mint a mezőgaz-
daságot bizonyos részben is érintő egyéb
iparnak ünnepi bemutatkozását is jelenti
a vidéken. Nemcsak Budapest, de a vidék
is elérte azt a nívót, amely nagy arányú
kiállítás rendezését indokolja. Csak di-
csérő szóval emlékeztetünk meg helyi
legnagyobb vállalatunkról, amely a kiál-
lítás való részvételét elhatározta, mert
a villamos terjeszkedése vállalatunknak
ugyis ezt az irányt választotta s így illő
volt, hogy éppen Szolnok környékének
mutassa meg a társulat fejlődésének s
képességének hatalmas méreteit illetve
ennek eszközeit. Hogy mily sikeres volt
a kiállításon való szereplés, amelyért e
helyen hajtjuk meg az elismerés zászlá-
ját a társulat villamos csoport vezető-
sége előtt, nehogy részrehajással vádol-
janak, a Szolnoki Újság megemlékezését
közljük: A Salgótarjáni köszénbánya rt.
az egész kiállítás legpompásabb csopor-
tozásával vesz részt a kiállításon. Bár el-
sősorban a szemnek esik jól és a figyel-
met köti le a tökéletes művészettel fel-
épített ensemble, mégis a figyelmes
szemlélő villamos kulturának igen magas
fokát látja itt a közönség előtt szemlél-
tetően bemutatva. A kiállítási terem köz-
zepén fektetik a tárna szája, ahonnan
kikerül a fekete gyémánt, amelynek ut-
ját a tárna melletti grafikonon szemlélt-
tően mutatják. A fekete gyémánt, a szén
felhasználását a két oldalsó szoba mu-
tatja, be. A villamos háztartás berende-
zését a salgótarjáni K. B. rt. villamos
osztálya szállította s az égből lehuzott
rabigájába kényszerített villám vasalót
fűt, hűsít, pörköltet főz, mos, világít stb.
Itt nyer alkalmazást a két tarifás áram-
számláló, amely külön mutatja az esti
drágább azaz világítási és a nappali ol-
csóbb, azaz háztartási áram díját. Az
áramszolgáltató automatikusan kapcsolódik
az uccai világítással egyidőben. Az áram-
számlálót Varjassy Béla gépészeti főfel-
ügyelő vezeti be a háztartások életébe.
A csoport másik része a villamosított
mezőgazdaság szobája, amelyben a villa-
mos melegáramtól szivattyukon és mező-
gazdasági gépeken át a legmodernebb
villamos berendezések láthatók. Itt állít
ki a Szabó és Mátéffy villamos cég is.
A kiállítási csoport külső részén a Sal-
gótarjáni Palackgyár rt. pompás demi-
zsonjai és matozott üvegei, távolabb pe-
dig a Lapp Henrik mélyfúró rt. fúró-

Oros
ember

DORCO cipőt vesz a nyárra

Mert nagy az értéke és kicsi az ára.

Dorco védjegyű rá van verve a talpára,

Mi erre nem úgyel nagy leszen a kára.

mintatornyát találhatjuk. E remekül be-
rendezett kiállítási csoportot Almásy Sán-
dor főispán melegen dicsérte. Résztvevő
még a kiállításon vidékünkéről a Somos-
köi Bazaltbánya R.-T. is. Somosköi Bazalt-
bányászati (Somosköi falu) bazaltkiál-
lítására a vásár egyik legszebb és leg-
érdekesebb csoportozata. A bánya készí-
tett bazalt köveket, bazalt kockákat és
építési anyagokat, valamint kavics és
zuzalék munkákat. A nagyszerűen össze-
állított kiállítási csoport eklatáns bizo-
nyítja, hogy a bánya termékei legal-
kalmasabbak az utak építésére. A somos-
köi bánya az ország legrégibb és leg-
jobb bazaltanyagját szolgáltatja. A kiál-
lítás Almásy Sándor főispán elismerőleg
nyilatkozott a bánya kiállításáról.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. kö-
zönséget, hogy a férjemtől évek óta
elsajátított

tyukszem és körömvágásból

a Pajor-szanatóriumban levizsgáztam.
Ezúton kérem a boldogult férjem volt
kedves vendégeinek szíves pártfogását.
Hívásra házhoz megyek és a lakáso-
mon is fogadok. Kiváló tisztelettel:

Özv. Novotny Ferencné
Karancs-utca 28.

Feltalálták a világ legkisebb
kisautóját. Egy Martin nevű repülőgép-
gyáros kis autót konstruált, amelynek cél-
szerűsége és olcsósága minden eddigi
rekordot felülmúl. A kocsinak egyáltalán
nincs alváza sem tengelye és minden-
nik kerék külön gumiszerkezettel a kocs
testéhez van szerelve. Teljes súlya 600
font, és egy négyhengeres jégűtéses
motorral óránként 50 mérföld (kb. 80
kilométer) sebességet érhet el. Benzin fo-
gyasztása 50 mérföldenkint egy gallon
(4.5 liter.) ára kétszáz dollár és a láda,
amelyben szállítják, egyszersmind garázs
gyanánt használható. Három utast vihet
és a kísérletek szerint járása teljesen
egyenletes.

Az első magyar aviatikai mér-
nök. Wieser Jenő okleveles gépészmér-
nök akit a m. kir. vallás és közoktatás-
ügyi miniszter aerotechnikai szaktanulmá-
nyainak folytatására Angliába küldött,
folyó év júniusában a londoni egyetemen
aviatikai mérnöki oklevelet nyert.

Sírkövek nagy választékban
Krajer András temetkezési vállal-
kozónál kaphatók. Salgótarján Fő-u.

Nagyszerű ajándék Szent Ist-
ván napjára. A „Magyar Magazin” aug.
15-iki új száma, mely a gyönyörűen il-
lusztrált Szent István cikkei kívül, ra-
gyogó írások, képek és ötletek tárházát
adja. Krudy Gyula, Farkas Imre, Földi
Mihály, Terstyánszky J. Jenő, Lörincz
Miklós, Lestyán Sándor, Gács Demeter
Segesdi László, Görög László, nagyszerű
cikkei, novellái és versei képezik a lap
gerincét, de ezenkívül még számtalan
cikk Pólya Tibor, Forrai, Forstner, Georg,
remek illusztrációival teszi változatossá
a legnívósabb magyar folyóirat legújabb
számát, melynek gyönyörű fedőlapját
Georg tervezte. Nemcsak a pestiek, vi-
dékiek, hanem a külföldiek is nagy örö-
mel veszik ezt a szép lapot, mely a
Szent István-hét egyik kollektív megle-

petése. Ára egy pengő, kapható minden
pályaudvaron és lapárúsnál. Mutatvány-
számot díjtalanul küld a kiadóhivatal:
Budapest, V., Sziget-utca 26. szám.

A gyomorfájás, gyomornyomás,
belső pangás, nagyfokú erjedés, rossz
emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás
halvány arcszín, kedvetlenség a természe-
tes Ferenc József keserűvíz használata
által elmúlnak. Az orvosi világ legna-
gyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar
Ferenc József vizről, mert hatása meg-
bízható és rendkívül enyhe. Kapható
gyógyszertárakban, drogériákban és fü-
szerüzletekben.

Külön bejárattal két szobás bu-
torozatlan vagy egy szobás butorozott
lakást keresek. Ajánlatokat a kiadóba
kérem.

A budapesti diákkongresszus

A budapesti nemzetközi diákkonferencia
delegáltjai bizottságokra oszolva meg-
kezdtek kéthetes tanácskozásait. A leg-
fontosabb ügyeket a diákpolitikai kérdé-
seket az első bizottság veszi sorra. A
budapesti kongresszusnak érdekes ese-
ménye lesz, hogy itt kerül döntésre a
német nemzetközi diákszövetségbe. Ugyan-
csak ez a bizottság tárgyalja a kisebb-
ségi kérdéseket, a szerb-horvát, a cseh-
tót, a magyar-román és a flamad-vallon
diákkérdés. valamint az albán nemzeti
diákszövetség és a bolíviai diákszövetség
felvételének ügyét. Fontos aktuusa még a
komisszió tárgyalásainak az új elnök és
a jövő évi tisztikar megválasztása. Aug.
12-től 14-ig különböző tanácskozásokat
tartottak. 15-én Mezőkövesdre rándultak
ki a diákok, 16-án folytatták tanácsülé-
seiket, este pedig a külügyminisztérium
vacsorát adott tiszteletükre. Augusztus
20-án résztvesznek a Szent István-napi
ünnepélyen, délután pedig Debrecenbe
utaznak. 25-én Siófokra mennek, 26-án
folynak le az utolsó tanácsülések. Ekkor
döntenek a legközelebbi kongresszus
színhelyének a megállapításáról. A nem-
zetközi diákkonferencia német delegá-
ciójának tagjai, valamint a kongresszus
alkalmával ideérkezett német vendégek
hétlőn nagy csoportban vonultak ki a
milleniumi emlékműhöz, ahol díszes ba-
bérkoszorút helyeztek a Hősök emlék-
művére.

A nagyvárosok kemény gránit-
kövezetén testünket korai elfáradástól
Palma cipősarokkal óvhatjuk meg. Min-
den lépésünk oly ruganyossá válik, hogy
ezzel úgy testünknek, mint idegeinknek
jóleső érzést okozunk.

Salgótarján megyei város igazoló vá-
lasztmányától.

10250/1929. szám.

Hirdetmény

Közhírré teszem, hogy Salgótarján
megyei város igazoló választmánya az
1929. évi XXX. t.c. illetve az annak vég-
rehajtása tárgyában kiadott 5000/1929.
B. M. sz. körendelet értelmében Salgó-
tarján megyei város legtöbb adót fizetők
névjegyzékét a hivatkozott törvény 41 § a
alapján hivatalból felülvizsgálta és a név-
jegyzékét újból állította össze.

Ezen névjegyzék 1929. év augusztus
16-tól 1929. augusztus hó 21-ig a
a városházán közszemlére tettetett ki.

A névjegyzék ellen a közszemlére
történt kitételtől alatti a vármegye alispán-
jához felelősséggel lehet élni.

Salgótarján, 1929. aug. 16.

Balhaus István s. k.
igazoló választmány elnöke.

Kérjen díjmentes meghívót
A Szent István heti magyar vásárra
A DIVATCSARNOK-tól

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 74., mely egyben egy kivonatos ár-
jegyzék is tartalmaz. — A cég visszatéríti Önnek az alatti
táblázat szerint utazási költségét és így Ön ingyen utaz-
hat Budapestre és vissza augusztus 15-31-ig a Szent Ist-
ván heti Magyar vásárra.

Ha a vásárolt összeg léteszi:	visszatérí- tünk:	Példa a kedvezmény meg- magyarázására:
30 pengő	2 pengőt	Ha Keszthelyről, Szegedről, vagy Miskolcra jön fel Bu- dapestre, fizet Ön egy III. oszt. szem. von jegyért oda és vissza az 50%-os ked- vezményrel 6 P-t. Mi ezt a 6 P-t már 100 P vásárlás- nál Önnek visszatérítjük.
50 pengőt	3 pengőt	
100 pengőt	6 pengőt	

és tovább egészen 500
pengőig, amiből 30 pengőt
térítünk vissza.

Püspöki látogatás. A Sálgótarjáni ág. h. Evangélikus Keresztyén Egyházat a hozzátartozó filiákat hivatalos püspöki látogatás — canonica visitatio — keretében augusztus hó 18—20-án meg látogatta Kiss István dunáninneni egyházkerületi püspökünk, a hivatalos egyházi és polg. hatóság kíséretében. A kánoni püspöklátogatás rendje: Aug. 19-án, vasárnap d. u. 3/45 órákor érkezés a főtéri állomásra. Hivatalos fogadtatás. Bevonulás a parókiára, ahol az egyház nevében a lelkész és az egyháztársadalmi egyesületek üdvözlők a Püspököt és kíséretét. 6 órákor a városi hivatalos küldöttségek tisztelgése a parókián. Aug. 19-én délelőtt püspöklátogatás Bocsárlapujtón. 6 órákor a sálgótarjáni, bocsárlapujtói és zagyvapálfalvai egyházak presbiteriumainak együttes ülése a sálgótarjáni parókián. Aug. 20-án délelőtt 10 órákor istentisztelet, utána a kánonlátogatási hivatalos közgyűlés a Püspök vezetésével, 1 órákor diszebed az acetgyári kázinóban. Tisztelettel kérjük azokat a hivatalokat és egyéneket, akik a Püspök ur Oméltósága előtt 18-án vasárnap este 6 órákor tisztelegni óhajtanak, valamint azokat, akik a 20-iki 1 órákor tartandó diszebeden részt kívánnak venni, hogy ezen szándékukat a lelkési hivattal aug. 18-án déli 12 óráig közölni sziveskedjenek.

Magyar Vasutak Autóközlekedési Vállalata R-T. — Érvényes visszavonásig.
MAVART.

M e n e t r e n d

Litke-Sálgótarján-Szécsény-Bgyarmat
Sálgótarján-Somoskőujfalu között közlekedő autóbusszjáratok részére.

1. Litke—Sálgótarján.

ind.	érk.
505	Ipolytarnóc
530	Litke
540	Mihály-Gerge
545	Lipta-Gerge elág.
549	Marakodi pusztá
557	Karancskeszi
600	Kutas
605	Lapujtő
608	Karancsapátfalva
613	Karancsalja
625	Károlyakna
629	Sálgótarján főtér

érk. ind.

Vasár- és ünnepnap nem közlekedik.

2. Sálgótarján—Balassagyarmat.

ind.	érk.
630 1400	Sálgótarján főtér
635 1405	Sálgótarján p. u.
643 1413	Zagyvapálfalva
701 1431	Kishartyán
709 1439	Ságujfalu
714 1444	Karancsság
719 1449	Szalmatercs
724 1454	Piliny elágazás
732 1502	Endrefalva
740 1510	Benczurfalvai elágazás
751	Szécsény p. u.

érk. ind.

835	i. Szécsény	é.	1159
930	é. Ipolytarnóc	i.	1020
1108	é. Losonc	i.	900

ind.	érk.
753	Szécsény p. u.
756 1526	Szécsény községháza
814 1544	Hugyag
819 1549	Órhalom
837 1607	Balassagyarmat kórh.
842 1612	Balassagyarmat főtér
845 1615	Balassagyarmat p. u.

1752 1726	i. Balassagyarmat
2044 2142	é. Budapest ny. p.

Vasár- és ünnepnap nem közlekedik.

3. Sálgótarján—Somoskőujfalu.

630	i. Sálgótarján	é.	745
645	é. Somoskőujfalu	i.	730

Vasár- és ünnepnap közlekedik

Az igazgatóság.

Magyar Miczkiewicz Társaság.

A magyar—lengyel érintkezésnek irodalmi és művészeti terén leendő szolgálata jegyében merült fel Miklóssy Ferdinand Leó, a magyar—lengyel barátság egyik régi eszmehordozójának gondolatoként egy oly társaság létesítése, mely a két nemzet kulturális kapcsolatának intenzív munkálását venné programjába. Ez a terv most megvalósulás stádiumába lépett, amennyiben a Magyar-Lengyel Egyesületnek legutóbbi Nyári Albert báró elnöklése alatt tartott ülésén dr. Szabad Antal tanfelügyelő, Szadeczy Lajos egyetemi tanár és dr. Bevilacqua Béla író felszólá-

lása után — megalapították a Magyar Miczkiewicz Társaságot. Az új testület célja többek között — lehetőleg magába egyesíteni mindazokat, akik lengyel vonatkozású kulturális tevékenységet fejtenek ki.

Magyar társasutazás Lengyelországba. A lengyelek iránti szimpátiát akkor is igazolta a magyar társadalom, mikor a lengyel nemzet elnyomtatásban élt és a Lengyelország csak álom volt a lengyel szívekben. Még jóval a háboru kitörése előtt a lengyel ügy intenzív szolgálatát tűzte ki célul a Magyar-Lengyel Egyesület, amely a tradicionális magyar-lengyel barátság miunde- nek előtt való ápolását látta egyetlen feladatául. Akkor nagy régi határok között a mai viszonyokkal szemben boldog Magyarország karolta fel a lengyel testvér sorsát. Szükségét is érezte ennek a lengyel nép. Ma a magyar társadalomnak könnyű volna a lengyel szívekhez érni éppen azért, mert akkor álltunk mellette, amikor nekik volt ez érdekük. Ép ezért kívánatos volna, hogy Magyar-Lengyel Egyesületnek Lengyelországba tervezett útja minél impozánsabb legyen. A magyar ügynek jó szolgálatot tesz mindenki, aki részt vesz benne. A társaság báró Nyári Albert a Magyar-Lengyel Egyesület elnökének vezetésével szeptember 10-én indul. A pozsoni országos kiállítást nézik meg első sorban. Onnan Sienkiewicz Szülőhelyére Bidoszba, majd a történelmi nevezetességű Torunba, aztán a fővárosba Varsóba és a mellette levő Vilanovba a királyi palotához, továbbá Lodzba a lengyelek gyáripari centrumába, végül a történelmi értékkel és magyar-lengyel emlékekben gazdag Krakóba mennek. Az út 10 napig fog tartani. Részvételi díj II. osztály vasúti jegy, teljes ellátás, szállás és belépődíjakkal együtt 280 pengő. Felvilágosítással szolgál Balinski Cs. Bronislaw a Magyar-Lengyel Egyesület titkára, Budapest I. kőr. Disz-tér 2.

Felhívás a volt lengyel legionistákhoz. Mivel a volt lengyel legionisták megszervezése és egy testületben való jelentkezése jó hatást váltana ki Lengyelországban abból a szempontból, hogy ezáltal figyelemztetés adódna a lengyeleknek arra, hogy szabadságharcukban ilyen módon is résztvettek a magyarok. Felajánljuk mindazokat a volt lengyel legionistákat, akik idáig nálunk még nem jelentkeztek, közöljék címüket, rangfokozatukat és egyéb ezzel kapcsolatos adataikat Miklósi Ferdinand Leóval, Budapest X. Szabóky utca 58. címen. Bajtársi üdvözléssel: Petrovich Zoltán, Sziguth Ede.

Nyílttér.*

Nyilatkozat.

Dr. Samassa János kir. közjegyző „A Munka” 1929 aug. hó 3-án megjelent 31-ik számában a Nyílttér rovatban reám sértő tartalmu nyilatkozatot tett közzé, miértis sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt ellene Dr. Radetzky István ügyvéd útján a bűnvádi feljelentést megtettem.

Sálgótarján, 1929. aug. 15-én.

Papp Imre

*E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek
Alacsony havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

SÁLGÓTARJÁN

a róm. kath. templom mellett.

Amerikának perdöntő szerepét a mai világpolitikában fejteti Vákár P. Artur a Magyar Külpolitika című képes hetilap legújabb számában. Póka-Pivny Béla a hági konferencia jelentőségét fejteti avatott tollal, míg Radisics Elemér egy tárgyilagosan gondolkozó idegennek, Studer svájci képviselőnek és az Interparlamentáris Unió kisebbségi albizottsága előadójának a kisebbségi kérdésről való véleményét ismerteti. Erdekessé szol a csehek aknamunkájáról a háboru nehéz esztendeiben, egy másik cikk a Manie kormány eddigi tevékenységének állapítja meg mérlegét. Szávok barátkozása címmel felhívja a figyelmet arra, mennyire megnyergelni igyekeznek a csehek a bolgárokat. Egy kiállítás tanulságai címmel a genfi nemzetközi pedagógiai kiállítással kapcsolatban leplezi le a kisanant megtévesztő és az igazsággal hadilábon álló propagandáját. A tartalmas és szórakoztató Figyelő, vala-

mint Innen-onnan rovaton kívül folytatja az Ot országok keresztül című érdekes utleirást és a szokásos rovatok egészítik ki számgazdag tartalmát. A Magyar Külpolitika Kiadóhivatala Budapest, Ország-házában, XI. kapunál van. Kérjen ingyen mutatványszámot.

Egy nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Fő-utca 238 szám alatt.

Liget utcában 3 szobás modern lakás, fürdőszobával, külön udvarral kuttal élvezhető vízzel szeptember 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Erzsébet női iskola és az Angol kisasszonyok intézetének közelében lakó uri család teljes ellátásra elfogadna Budapestben iskolába járó leánygyermeket mérsékelt díjért. Cím a kiadóban.

- Hegedűs Gyula -

fodrász, Sálgótarján Fő-u. 47. (R. K. templom mellett)

Értesítem Sálgótarján és vidéke uri- és urihölgyközönségét, hogy üzletemet átalakítva a Női hajvágást, ondolálást, manikürt bevezettem. Elsőrendű uri fodrászat, arcápolás a legmodernebb villamosgépekkel. — Hölgyek részére k ülőnterem.

Használt fodrászüzlet berendezés eladó!

Szülők figyelmébe!

Értesítem a tisztelt szülőket, hogy az iskola idényre üzletemet frissen felszereltem, sötét kék matróz, színes szövet és karton ruhákkal. Fekete cloth és lüster kötényekkel. Leányka ingecskék és combinék. Fiu sapkák, ingek, alsónadrágok, zsebkendők, harisnyák iskolatáskák, hátizsákok és utazóbőröndök nagy választékban. Világhírű oroszánvédjegyű Joss-féle férfi ingek, hálóingek és alsónadrágok lerakata. A legjobb Schröl sílfonok, damasztok, késmárki lenvásznak, kész ágyneműk, abroszok és saját készítésű hóféher vattás paplanok kaphatók

DONÁSZY VIKTOR

Magyar Divátáruházában.

Molnár József

lakatos és vízvezeték-szerelő

Sálgótarján, Erzsébet-tér 9.

Épületlakatos munkák, takaréktűzhelyek bármilyen kivitelben. Modern házi vízvezetékek, fürdőszoba berendezések és e szakmához tartozó összes munkák kifogástalanul, jutányos áron készülnek.

Autogénheggesztés.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

17 Sz. 18 V.	20 kedd	21 Sz.
A négy Hívér. Vigjáték	TENGEREK OROSZLÁNJA. Afólia frakban.	LYON LEA. 10 felvonásban. 22. Cs. A Szent és a rajongója

Kezdeté hétköznap este fél 9 órákor, vasár és ünnepnap délután 5, 7 és 9 órákor. Zenepótdíj 10 fillér.